

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Eckius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

bonis opibus peccare simul et pro eodē tpe i et eodem actu quo benefaciunt.
Paret p illud *Blaph* psal: 79. *Dñe deus exercitū. quoniam irascaris sup ocos
serui tui. Ecce seruus dñi. qui iustus est. dicit deum irasci sup ordē suam. sed
cum oīo iusti opus tam validū et sanctū a Christo multipliciter cōmendatū.
subicitur diuine ire. quis audeat dicere in ceteris bonis opibus vel in aliquib⁹
eorum non esse peccata. ppter que irascat dñs? Nec obstat q̄ in hebreo habet
v̄sq̄quo fumabis. *Os* contra. qm̄ trop⁹ est. et fumus dei in hebraica veritate
fecit tram. sicut septuaginta translulerūt. Idem *Cassianus* de velle bonum et
agere malum hoc citat ad locum fugiorem quendā.*

Eckius.

¶ Cum. d. *Andreas* solationē meam audisset. confugit ad mendictum onū.
hoc est ad regulā vniuersalē. sicut pbi deficientes recurrunt ad primā causam
Ambrosii citans de p̄na. q̄ scrip: sacra v̄r loquens v̄r sit intelligenda. dico
vex est et me accipere v̄ba v̄r ipsi⁹ cōconatoris et loquit de oī iusto. sed q̄ dictū
relatū ad v̄ritatē suppositoy. vult trāferre ad v̄ritatē t̄pis. *Sophista* est et sacre
scrip: itelligētā et modū loquēdi nō affeēt. remisit iudices ad librū de p̄fectiōe
iusti ad librū. z. de meritis peccator. dispeam si vel in ijs libris aut in oīibus
opib⁹ *August.* vnq̄ reptatur. iustum in quolibet ope bono semp peccare. *Idē*
dicit me corrupte allegasse. *August.* facit mibi iniuriā. qm̄ nec ipse nec quisq̄
alius poterit in hac disput: mibi ostendere vllam auctoritatē. quā non possim
manifestare in ipsis originalib⁹ et ita ad *Aug.* nō r̄didit sed remisit ad *foz* iustū.
¶ *Porro* cum ad *Hiero.* cepit t̄pis deliberandi adduxit alium locū *Hieron:*
contra *Pela:* inducentē alias auctoritates. etiam ip̄sus *David.* *Hic* sancti.
tamē non audent intrare iudiciū. iuxta illud psal: 142. Non intres in iudiciū
cum seruo tuo. Ex quibus dicit inferri iustum in oīi ope bono peccare. *Dico*
Hiero: nunq̄ cogitasse. nec apud eum repti q̄ iustus in oīi opere bono peccā
cauerit. sed inferri ex dictis eius per somnia. et q̄ hoc sit verum. adduco *Hier:*
eodem lib: z. contra *Pela:* vbi dicit. qui cantus est et timidus potest ad t̄pis
vitare peccata. apertissimū testimoniū q̄ iustus non semp peccet. qui ad t̄pis
potest vitare peccatū. et cum magnificis verbis psal: inducit nō audentē intrare
iudiciū cum deo. videat: nouus ille interpret sacre scrip: eundē *Hieron:* in
ducentē eundē sanctū *David* li: z. p̄tra *Jou:* vbi inquit. *David* electū scdm̄ cor
dñi. qui fecit om̄es voluntates eius. Et qui ausus erat dicere *Judica* me dñe
qm̄ ego in innocentia mea ingressus sum. *Ecce* hic *David* petit iudiciū scdm̄
innocentiam suam. Quare si vellem sic consistere in modo respōdendi doctois. scz
dando instantiā iā negotii esset expeditū. at sensus sacre scrip: quē sp̄s sanc:
efflagitat. est aperiendus et non cortici verboy literaliter *moze* iudicio sub
Christiana pelle. sicut calūtose mibi imponit. *conclu:* innuit. *Dico* ergo ad
sanctoy p̄m̄ sententiā hos duos psalmiste: locos non discordare. In vno em̄
petit vocari ad iudiciū scdm̄ p̄am iustitiā. de qua dicit *aplus.* i. ad *romo:* 4.
de reliquo reposita est mibi corona iustitie. quā reddet mibi dñs in illa die ius
tus *Judex.* et de illa p̄a iustitia puenit pater familias *Hab: 20.* *Ite* et vos
in vineā meā. et q̄ iustū fuerit dabo vobis. Et ad *Collofen:* dignos nos fec
it in p̄tem sortis seroy. *Ecce* pia iusticia. scdm̄ quā iusti clamant ad dñm̄.
Judica me dñe. *Alta* est iustitia rigida. scdm̄ quā *David* q̄uis iustus nō vos
lut vocari ad iudiciū. q̄ scdm̄ istam nō iustificabit in p̄pectu eius oīs viciā
Et sic *August:* ait. 9. confessionū ca. vlt. Et nec laudabilis vita hoim. si remota
misericordia discutias eam. q̄ vero non exquiris delicta vel eementer fiducia
speram⁹ aliquē apud te locum inueniri indulgentie. quare adducta mibi faciūt
pro dño *And:* nec offendet mibi aliquē vel *Ecclesiast.* vel *scholasticū* doctorē. qui
vnq̄ ita intellexerit nisi sit *Ecclesiast.* *wittenbergensis.* *Porro* de sanctis res
mittit se ad p̄ncipiū quādo tractatur⁹ sit de morte et obitu sanctoy. sed tamen

dicit omnes martyres clamare ad deum. Omnis homo mendax nec memini quod hoc martyres in martyrio dixerunt. Arramē hoc nihil confert ad oppositū. quā ut exponat omnis homo mendax: i. vanitas et defectibilitas. sicut exponit b. Hiero: pulcherrimā istam sententiā explicans. vel quod magis accedit b. Hiero: Augustino quod per mendaciū intelligat peccatū. dico omnes martyres. omnes sanctos fuisse peccatores. sed qua sequentia inferitur. quod semper peccarunt in opere bono? Ad psalm: non est inuenta in me iniquitas: dixit iniquitatem aliqui sumi pro crimine.

¶ De Christo qui orabat ad patrem. pater si possibile est. Ubi rensum nature et voluntatis assumpti. attulit nobis hic gladium quo iugulabit assumptū et hoc est quod ego assumo falsum esse. scilicet ob horrore naturalē mortis peccare. et quod propter solum horrore minuat eis charitas. unde veniat pena purgatorij restituitur argumentū ex hoc loco et sacro. Christus. quod iustus timens mortē et habens voluntatē semicoctā moriendi propterea non peccat. charitas ei non dicitur minui. nullus sit in eo horro: qui sit pena purgatorij. ut plurimū probare posset sed transeo. Postremo adducit suo arbitratu et verbis satis pompatia claz tertium psalm: 79. Dñe deus virtutū quousque trasceris super orationē serui tui? vellem quod d. An: non inuideret prudentie sue. iuxta consiliū sapientie et verba sacre scripture accipet secundū sensum quē scripturae sancte efflagitat et quē sancti patres tradiderunt. Quibus nolle credere ait Beatus? stulticia est. unde b. Hiero: in eo loco expresse aduersat sensui omni Andree volens deum non trasci. si iustitiam petamus. sed homo orans p̄cia delicti timet deum. etiā ab ordine trasci. quod si vult habere expositionē magis fralem accipiat Castitudo: dicitentem quod in isto psalm: sicut pater? orauerat p̄missionē saluatoris. excita potentia tuā et vent. ostende nobis faciem tuam etc. Irarum autē dicit quod tardat non dicit deum trasci sup ordine iusti. quod peccaret in opere bono. sed quod peccata tardabat exhibere. et trascentiā differre dāda Ideo deū iratū dixit sup oroe sua. et nō ad mentē d. Ande

Caroloostadius.

¶ Quā egre: d. Clamator: p̄ digressiones suas mihi subducit tempus ne puenire queat ad auctoritates magis videntes. maledicta eius ob repleta angustia non dicitur. sed eius inuites rationes paucis improbando attingā. et primo cum dicit me ad regulā v̄sem effugere etc. Oppono quod non verba Aristo. vel phi sed Ambrosij regulā assumpsi. erfateo: esse v̄ritatem psonar bene facientium. quod et d. d. falsus est. sed nihil dicit de v̄itate opm. licet textus perinde v̄r loquitur de psonis quod optibus. opera transijt et de psonis t̄m loquitur.

¶ Secundo quod dicit disperes si sensus me? etc. Oppono quod ista propterea dicit. ut p̄rias et nefas audiat: aios in suā sniaz trahat et remitto ad locū p̄u allegatū.

¶ Tertio de Hiero: cū mihi exprobat quod deliberationes petierim. non esset absurdū si in re tam seria et ad salutē tā necessaria meditatissimū p̄drem in lucē. quā dē hic nō ostētaionē capadis memorie et acuti ingenij q̄rim. sed v̄ritatē.

¶ Quarto. cū dicit ad psalm: Nō intres in iudiciū. Hiero: dicere. quod hō p̄r v̄itas re peccā ad tempus. Rex remitto iudices ad libros Hiero: cōtra Pēla: vbi reperiunt de quibus peccis loquat Hiero: et quod p̄ gratiam liberamur a peccatis. vel vitam? delicta. quā grā est et charitas que op̄t multitudinē peccatorū.

¶ Quinto dū adducit Hiero: d. Inueniet auctoritatē psalm: Iudica me dñe quā in innocē: mea ingressus sum. et hāc auctoritatē velut classicū detonat. primū etiam suam firmabo. sed nō sedm̄ oppositū. Et primū miror d. d. tot disputatorū leges deuorasse. et oblitū suū quod erat t̄m instantis. et non soluit.

¶ Adhuc pro auctoritatē quod dicit Job c. 13. si fuero iudicatus scio quod iustus inueniar. vbi Job expresse dicit se inueniri iustū cū iudicabit. sed velle d. d. intellexeret innocentia Davidis et iustitia Job. et tunc recte inferret auctoritatē p̄ me. Iudica me sedm̄ iustitia etc. Nam iustitia Job est iudicium. de quo paucis ante dixit. Rex t̄m vias meas in p̄spectu eius arguā et ipse erit saluator meus.